

zavedení inspekce jako nástroje pro identifikaci vzdělávacích potřeb, tj. diagnózy, škol v USA (Jerald 2012).

Hodnocení kvality celého vzdělávacího systému v USA je založena na následujících nástrojích:

- dlouhodobá účast USA v mezinárodních šetřeních PISA, PIRLS či TIMSS jako nástroj zdůrazňující slabé a silné stránky celého systému (např. US DOE 2003),
- národní hodnocení vzdělávacích standardů – National Assessment of Educational Progress,
- publikování národní zprávy a zpráv na úrovni států o stavu vzdělávání s využitím dostupných statistik (viz např. US DOE 2013b, US DOE 2010b).

Vedle toho aktuální strategie vzdělávání pro období 2011 až 2014 uvádí dva cíle pro základní a střední školy v podobě (US DOE 2011):

- zvýšení podílu absolventů středních škol v kontextu relativně vysokého počtu žáků předčasně odcházejících ze vzdělávání,
- zvýšení procenta žáků ve 4. a 8. ročníku dosahujících střední či vyšší úspěšnosti v národním NAEP testování čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti.

V případě USA je možné pozorovat významné zakotvení myšlenky ekonomické efektivity v celém systému sledování a hodnocení kvality ve vzdělávání. Relevantní vazby je možné pozorovat zejména v následujících aspektech:

- První aspekt je spojen se vztahem mezi objemem finančních prostředků alokovaných na vzdělávání a dosahovanými výsledky v mezinárodních šetřeních PISA, TIMSS a dalších. Tento vztah nenaznačuje dostatečnou efektivitu vzdělávacího systému USA (viz OECD 2011).
- Druhý aspekt je spojen s vazbou dosahovaných výsledků na jedné straně a finanční podpory na straně druhé. Tato vazba je zmiňována a sledována v rámci odměňování úspěšných škol respektive v rámci podpory zaostávajících škol (viz US DOE 2011, US DOE 2009b, US DOE 2010a). Posilováno je její využití i ve vztahu k odměňování učitelů a ředitelů škol (viz např. MS DOE 2012a).

V případě vzdělávacího systému USA tak lze pozorovat zájem o praktické naplnění cílů ve vazbě na vztah výsledků a zdrojů, tj. zájem o vlastní podstatu myšlenky efektivity.

1.2.14 Švédsko

Současná podoba vzdělávacího systému Švédska je utvářena v návaznosti na iniciaci reformního procesu na začátku 90. let 20. století. Významným impulsem v tomto směru byla hospodářská krize utvářející zvýšený tlak na zvyšování efektivity krátkého se množství finančních prostředků ve vzdělávání (viz Nusche et al. 2011c). Reforma švédského vzdělávacího systému následně vedla jednak k decentralizaci rozhodovacích pravomocí na úroveň municipalit a škol a jednak k zavádění výsledkově orientovaného přístupu k řízení (viz např. Bavner et al. 2011, UNESCO 2012e). Současně bylo formulováno nové národní kurikulum pro celý vzdělávací systém, jehož současná podoba je charakteristická následujícími znaky (např. UNESCO 2012e, Bavner et al. 2011, Gustafsson a Erickson 2013):

- Švédské vzdělávací kurikulum je orientováno na cíle a výsledky. Takto jsou formulovány jednak cíle pro orientaci vzdělávacích aktivit a jednak výkonnostní cíle chápané ve smyslu klíčových kompetencí. Zdůrazněn je i význam základních hodnot, včetně rovných příležitostí.